

Autor(ka): Bc. Michal Dedek
Obor: NJn-Přn-SZn
Datum odevzdání posudku: 3. 8. 2020
Oponent diplomové práce: Mgr. Lukáš Rokos, Ph.D.

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

Badatelsky orientované vyučování biologie člověka

Předložená práce obsahuje 62 stran textu a 51 stran příloh prezentujících znění testů, pracovní listy, vytvořené prezentace a ukázkou vypracovaných pracovních listů. V práci je celkem citováno 41 literárních zdrojů. Cílem diplomové práce bylo vytvoření tří autorských aktivizujících praktických cvičení k tématu oběhové a dýchací soustavy člověka a srovnání efektivity výuky s prvky badatelsky orientovaného vyučování a tradiční frontální výuky bez laboratorních prací.

Hodnocení obsahové stránky práce:

Literární přehled je logicky postavený a autor se postupně věnuje problémům přírodovědného vzdělávání, představuje vybrané vyučovací metody a důraz klade na badatelsky orientované vyučování. K samotné literární rešerši bych měl několik připomínek. Autor v některých pasážích prezentuje tzv. „problémy dnešního školství“, ale odkazuje na zdroje například z roku 2009. V tomto případě se domnívám, že tyto poznatky již nelze považovat za zcela aktuální, protože situace se v některých ohledech změnila, popř. by bylo vhodné doplnit i zdroje novější, které původní tvrzení potvrzují. Občas také autor používá spojení „některé výzkumy“, v tomto případě by bylo vhodné vždy uvést konkrétní citace. Osobně v práci postrádám citování více zahraničních zdrojů věnujících se problematice badatelsky orientovaného vyučování, zejména ve vztahu k aktuálnímu pohledu na efektivitu tohoto přístupu a současným trendům ve výuce přírodovědných předmětů. Zcela postrádám mapování situace z hlediska již provedených výzkumů (českých i zahraničních) a v případě českého vzdělávacího prostředí snahu o zachycení posunu od roku 2010. Ačkoliv autor některé studie zmiňuje v diskuzi, tak by tato výchozí situace měla být představena již v literárním přehledu.

V samotné práci bych očekával detailnější popis autorských aktivizujících cvičení přímo v textu práce a vyhodnocení práce s nimi. Z textu práce se zdá, že dílčí cíl (sledování efektivity badatelsky orientované výuky v porovnání s frontální výukou) převyšuje cíl hlavní (alespoň dle zadání práce). Nabízelo by se i detailnější vyhodnocení odpovědí na jednotlivé otázky v pretestech a posttestech – tato analýza by byla vhodnější než další informace prezentované v textu, protože má přímý vztah k výzkumným otázkám. Osobně se domnívám, že dané téma je příliš obsáhlé, aby bylo možné v rámci diplomové práce pokrýt všechny proměnné (oblíbenost předmětu, subjektivní hodnocení různých přístupů k výuce, dopad na znalosti žáků, ...). Zjištěné výsledky však autor prezentuje přehledně – slovně i graficky a v logické posloupnosti.

V textu práce se občas vyskytují terminologické nepřesnosti ve vztahu k pedagogice a didaktice. Například jsou často zaměňovány pojmy „student“, „žák“, „dítě“, tudíž je pro čtenáře obtížné rozeznat, zda se prezentované informace vztahují k žákům základní a střední školy či vysokoškolským studentům. V samotném designu pedagogického výzkumu lze identifikovat i několik metodologických chyb (např. vstupní statisticky rozdílné hodnocení

žáků; nestejný přístup k informacím v obou skupinách, již v textu by měly být detailně popsány znalosti, které budou sledovány, a informace, které byly žákům sdělovány při výuce v experimentální skupině).

Pozitivně hodnotím přílohy práce. Navržené úlohy jsou pěkně zpracované a využitelné v praxi. Oceňuji také ukázkou vyplněného žakovského řešení pracovních listů, které dává možnost udělat si představu, které úkoly činily žákům potíže.

Hodnocení formální stránky práce:

Práce má logické členění, je přehledná a splňuje požadavky kladené na odbornou práci. Ze stylistického hlediska je práce na dobré úrovni s jen výjimečnými překlepy (např. *Inquiry* místo *inquiry*; TIMS místo TIMMS atd.) či ojedinělými gramatickými chybami či prohřešky v interpunkci. Jednotlivé části práce na sebe navazují a tvoří logický celek. Převzaté informace a jejich parafráze jsou v textu řádně vyznačeny a většinou správně citovány dle jednotné citační normy s jen ojedinělými drobnými prohřešky. Vyzdvihl bych fakt, že seznam literatury obsahuje veškeré zdroje uvedené v textu. Osobně bych snížil počet doslovných citací v literárním přehledu, aby byl text pro čtenáře čtivější, avšak jedná se asi spíše o subjektivní pocit – autor všechny doslovné úryvky zcela bezchybně cituje.

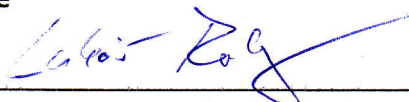
Závěr:

Ačkoliv jsem ve výše uvedeném textu uvedl několik připomínek, tak je zjevné, že autor při zpracovávání této diplomové práce odvedl velký kus práce a samotné získávání dat i jejich vyhodnocení byly časově velmi náročné. Autor splnil požadavky kladené na kvalifikační práce, splnil stanovené cíle, představil navržené úlohy a výsledky studie srovnávající badatelsky orientované vyučování s tradiční frontální výukou.

Otázky a komentáře:

- V práci je uvedeno, že „dílicí dotazníkové šetření zaměřené na téma oblíbenost přírodopisu v 8. a 9. ročníku proběhlo na jedné ze základních škol v Českých Budějovicích“ – byla tato škola shodná se školou, kde probíhal samotný výzkum? A jakým význam měla tato data pro splnění hlavních cílů práce?
- Byly modely zařazeny i do výuky v kontrolní skupině? Proč ano/ne? Z textu práce vyplývá, že nikoliv. Užití modelů bylo totiž možné použít v rámci výkladu s demonstrací při frontální výuce. Lze říci, že tímto neměli žáci v obou skupinách srovnatelný přístup k informacím.
- Otázkou „Co si představuješ pod pojmem badatelsky orientované vyučování?“ je vlastně testována znalost odborného termínu, který žáci základní školy nebudou znát. Byla otázka položena tímto způsobem či byl pojem opsán a vysvětlen pro žáky srozumitelnější formou?
- V práci uvádíte, že „výraznou chybou, které se učitelé dopouštějí, je okamžitý přechod z převážně hromadné frontální (monologické) výuky na výuku metodou BOV bez předchozí přípravy v posledních ročnících základní školy“. Z tohoto však vyplývá, že se jedná o chybu učitelů středních škol. Můžete, prosím, vysvětlit, jak bylo toto tvrzení myšleno? A jak by se tato situace mohla případně zlepšit?

Návrh na klasifikaci diplomové práce: velmi dobře

Podpis oponenta diplomové práce

V Českých Budějovicích dne 3. 8. 2020

Stupeň klasifikace	výborně	velmi dobře	dobře	nevyhověl
--------------------	---------	-------------	-------	-----------